

ר שומות

הצעות חוק

28 בנובמבר 1950

57

ייס בכסלו תשי"א

26	הצעת חוק שכר השופטים, תשי"א-1950
26	הצעת חוק לתיקון פקודת הנמלים, תשי"א-1950
27	הצעת חוק לתיקון פקודת הגבלת שכר-דירה (דירות), תשי"א-1950
29	הצעת חוק לתיקון פקודת ההגבלות על שכר-דירה (בתי עסק), תשי"א-1950
32	הצעת חוק לתיקון פקודת הפטנטים והמדגמים, תשי"א-1950
36	הצעת חוק לתיקון פקודת האריסים (הגנה), תשי"א-1950

חוק שכר השופטים, תשי"א — 1950

- 1. שיעור המשכורת, התוספות וההענקות שישולמו לשופטים ייקבע על ידי ועדת הכספים של הכנסת.
- 2. שר האוצר ממונה על ביצוע חוק זה.

שכר
השופטים
ביצוע

ד ב ר י ה ס ב ר

החוק המוצע אינו אלא חלק מחוק מקיף יותר להסדר מעמדם של שופטי בתי המשפט הכלליים לדרגותיהם, שיובא בפני הכנסת בבוא העת. הצורך הדחוף בהסדר בעיית שכרם של השופטים מחייב הקדמת הדיון בחלק זה של החוק. לפי החוק המוצע ייקבע שכרם של השופטים על ידי ועדת הכספים של הכנסת. הועדה תהיה רשאית לפטור ממס הכנסה חלק מסויים מהשכר הכולל. ביחס לזכויות הקצבה (פנסיה) יהיה דינם של השופטים כדין שאר עובדי המדינה.

חוק לתיקון פקודת הנמלים, תשי"א — 1950

- 1. סעיף 2 לפקודת הנמלים, יתוקן כך: במקום הגדרת המלים „הפקיד הממונה על החוף” תבוא הגדרה זו: „...פקיד ממונה על נמל” פירושו — אדם ששר התחבורה מינהו בהודעה שפורסמה ברשומות, להיות פקיד ממונה על נמל.”

תיקון פקודת
הנמלים

ד ב ר י ה ס ב ר

לפקיד הממונה על הנמל נתיחדו סמכויות מסויימות לפי פקודת הנמלים, כגון: הסמכות להוציא רשיונות לכלי־שיט, בדיקת כושרם וסמכויות כיוצא באלה. לפי סעיף 2 לפקודה, „הפקיד הממונה על הנמל” פירושו: ביפו ובחיפה — מנהל הנמל, ובכל מקום אחר שהוכרז כנמל — מנהל המכס או פקיד המכס בנמל.

¹ חוקי א"י, כרך ב', פרק קי"ד, עמ' 1146.

מאחר שישנם בתחומי המדינה מקומות רבים, שהוכרו כנמלים, אך אין בהם מנהל מקס ולא פקיד מכס, ומאחר שהתפקידים המקצועיים שנתייחדו לפקיד הממונה על הנמל דורשים ידיעות מיוחדות, בא החוק המוצע להקנות לשר התחבורה את הסמכות למנות פקיד הממונה על הנמל בכל מקום שהוכרו כנמל.

חוק לתיקון פקודת הגבלת שכר-דירה (דירות), תשי"א — 1950

תיקון הפקודה

1. פקודת הגבלת שכר-דירה (דירות), 1940. תתוקן כך:

אחרי סעיף 8 יבוא סעיף זה:

8א. (1) מבלי לגרוע מהוראות אחרות של פקודה זו, בית, או חלק של בית, שפקודה זו חלה עליו ושלפי תקנה 46 ב לתקנות ההגנה, 1939, או כל חוק שיבוא במקום התקנה האמורה, נדרש רישיון לבנייתו, ושכנייתו נסתה מה אחרי יום ח' באלול תשי"ג (8 בספטמבר 1943) — אין להשכירו עד שלא קבע בית הדין לשכר-דירה את שכר הדירה שיש לשלם בעד הבית או בעד חלקו. נקבע שכר הדירה כאמור, יהיה דינו לכל דבר כדין שכר הדירה היסודי של הבית, או חלקו, ולא ישכיר אדם את הבית, כולו או חלקו, תמורת שכר דירה העולה על שכר הדירה שנקבע כאמור, ולא ידרוש ולא יקבל בעד השכרתו כל פרס או כל תמורה אחרת, נוסף על שכר הדירה שנקבע כאמור; (ואולם —

הגבלה על השכרת בתים חדשים.

(א) מי שהשכר לו הבית לראשונה, כולו או חלקו, לאחר ששכר הדירה נקבע כאמור, רשאי תוך שלושים יום מיום התחלת השכירות של הבית, או של חלקו, להגיש בקשה לאותו בית-הדין לשכר-דירה שקבע את שכר הדירה, לעיין מחדש בהחלטתו; (ב) הוגשה בקשה כאמור בפסקה (א), יעיין בית-הדין לשכר-דירה מחדש בהחלטתו, ולאחר שיתן הזדמנות לכל צד המעוניין בדבר להשמיע את טענותיו, יפחית את שכר הדירה או יאשר את החלטתו, ושכר הדירה שיופחת או יאושר כאמור, דינו לכל דבר כדין שכר הדירה היסודי של הבית, כולו או חלקו.

(ג) הופחת שכר הדירה כאמור, זכאי האדם שהגיש

¹ ע"ר מס' 1065 מיום 20.12.40, תוס' 1, עמ' 230.
² ע"ר מס' 1208 מיום 22.6.42, תוס' 2, עמ' 863.

את הבקשה לגבות בחזרה כל סכום שהוא שילם למעלה משיעור שכר הדירה שהופחת כאמור;

(ד) הגיש אדם בקשה לבית-הדין לשכר-דירה לעיין בהחלטתו מחדש כאמור בפסקה (א), שעה שבקשה למתן רשות לערער, או ערעור, על אותה החלטה של בית-הדין לשכר-דירה היו תלויים ועומדים, לא ייוקק בית-הדין לשכר-דירה לבקשה לעיין מחדש כל עוד לא נדחתה הבקשה למתן רשות לערער, או אם ניתנה רשות לערער, כל עוד לא ניתנה החלטה סופית בערעור, הכל לפי הענין.

הוראות סעיף קטן זה לא יחולו על בית, או חלק של בית, שנבנה על ידי רשות מקומית ונמצא בבעלותה.

(2) בכל דיון לפי סעיף זה רואים את הממונה על המחוז שבו נמצא הבית כצד מעונין, כמשמעותו בסעיף 5.

(3) עבר אדם על הוראה מהוראות סעיף זה, הרי על אף האמור בפקודת שיפוט בתי משפט השלום, 1947, או בכל חוק אחר, יהיה דינו כמצויין בפסקה (א) או (ב), מלבד אם יוכיח שהענשים הקבועים בפקודת האמורות יהיו מופרזים בהתחשב בכל מסיבות הענין:

(א) אם נידון לפי הוראות פקודת שיפוט בתי משפט השלום, 1947 — מאסר לתקופה שלא תפחת משלוש שנה חדשים ולא תעלה על שנה או קנס שלא יפחת ממאה לירות ולא יעלה על חמש מאות לירות או שני הענשים כאחד, ונוסף לכך קנס שלא יעלה על כפל ההפרש שבין הסכום השנתי של שכר הדירה שהוא קיבל או דרש ובין הסכום השנתי של שכר הדירה שנקבע לפי סעיף זה;

(ב) אם נידון לפי הוראות פקודת הפרוצדורה הפלילית (שיפוט לפי כתב האשמה) — מאסר לתקופה שלא תפחת משנה ולא תעלה על שלוש שנים או קנס שלא יפחת משלוש מאות לירות ולא יעלה על אלף לירות או שני הענשים כאחד, ונוסף לכך קנס שלא יעלה על כפל ההפרש שבין הסכום השנתי של שכר הדירה שאותו אדם קיבל או דרש ובין הסכום השנתי של שכר הדירה שנקבע לפי סעיף זה.

¹ ע"ר סס' 1612 מיום 20.9.47, תוס' 1, עמ' 224.

² תוס' א"י, כרך א' פרק 5"ג, עמ' 448.

(4) יצא אדם חייב בדין לפי סעיף קטן (3), יצוה בית המשפט על הנאשם להחזיר לאדם שממנו קיבל כל סכום של שכר הדירה שלמעלה משיעור שכר הדירה שנקבע לפי סעיף זה וכל פרס או תמורה אחרת שקיבל נוסף לשכר הדירה.

(5) בסעיף זה „בניה“ כולל בניה מחדש, שינוי או תיקון, ו„לבנות“ כולל לבנות מחדש, לשנות או לתקן.

תחילת חוק

2. תקפו של חוק זה הוא מיום א' בטבת תשי"א (10 בדצמבר 1950).

חוק לתיקון פקודת ההגבלות על שכר-דירה (בתי-עסק), תשי"א — 1950

תיקון הפקודה

1. פקודת ההגבלות על שכר-דירה (בתי-עסק), 1941, תוקן כך:

אחרי סעיף 11 יבוא סעיף זה:

11א. (1) מבלי לגרוע מהוראות אחרות של פקודה זו, בית עסק, או חלק של בית עסק, אשר לפי תקנה 46 ב' לתקנות ההגנה, 1939, או לפי כל חוק שיבוא במקום התקנה האמורה, דרוש רשיון לבנייתה, ושכנייתו נסתיימה אחרי ח' באלול תש"ג (8 בספטמבר 1943) —

„הגבלה על השכרת בתי עסק חדשים

(א) אין להשכירו, כולו או חלקו, עד שלא נקבע שכר הדירה של בית-העסק או של חלקו, על ידי הממונה לשכר-דירה, או אם הוגש ערעור על החלטת הממונה לשכר-דירה — על ידי בית-הדין לשכר-דירה, או, אם הוגש ערעור על החלטת בית-הדין לשכר-דירה על ידי בית המשפט המחוזי;

(ב) אין להשכירו, כולו או חלקו, תמורת שכר דירה העולה על שכר הדירה שנקבע כאמור, ולא ידרוש אדם ולא יקבל בעד השכרתו כל פרס או כל תמורה אחרת, נוסף על שכר הדירה שלו.

— ואולם

(א) מי שהושכר לו בית העסק לראשונה, כולו או חלקו, לאחר שנקבע שכר הדירה כאמור, רשאי תוך שלושים יום מיום התחלת השכירות של בית העסק

¹ ע"ר מס' 1086 מיום 31.3.41, חוס' 1, עמ' 15.
² ע"ר מס' 1203 מיום 22.6.42, חוס' 2, עמ' 863.

או של חלקו, להגיש בקשה לממונה לשכר דירה שקבע את שכר הדירה, לעיין מחדש בהחלטתו;

(ב) הוגשה בקשה כאמור בפסקה (א), יעיין הממונה לשכר-דירה מחדש בהחלטתו, ולאחר שנתן הזדמנות לכל צד המעוניין בדבר להשמיע את טענותיו, יפחית את שכר הדירה או יאשר את החלטתו; ולא ישכיר אדם את בית-העסק, או חלק ממנו, תמורת שכר דירה העולה על שכר הדירה שאושר או הופחת כאמור;

(ג) הופחת שכר הדירה כאמור, זכאי האדם שהגיש את הבקשה לגבות בחזרה כל סכום שהוא שילם למעלה משיעור שכר הדירה שהופחת כאמור;

(ד) הגיש אדם בקשה לממונה לשכר-דירה לעיין בהחלטתו מחדש כאמור בפסקה (א), שעה שהיו תלויים ועומדים —

(I) ערעור לבית-הדין לשכר-דירה על החלטת הממונה לשכר-דירה; או

(II) בקשה למתן רשות לערער, או ערעור על החלטת בית-הדין לשכר-דירה,

לא ייזקק הממונה לשכר-דירה לבקשה לעיין מחדש עד שלא ניתנה החלטה סופית בבית-הדין לשכר-דירה, או אם הוגשה בקשה למתן רשות לערער על החלטת בית-הדין לשכר-דירה — עד שלא נדחתה הבקשה, או אם ניתנה הרשות, עד שלא ניתנה החלטה סופית בערעור, או במקרה של ערעור על החלטת בית-הדין לשכר-דירה, עד שלא ניתנה החלטה סופית בערעור, הכל לפי הענין.

(2) בכל דיון לפי סעיף זה רואים את הממונה על המחוז שבו נמצא בית העסק כצד מעוניין כמשמעותו בסעיף 7.

(3) עבר אדם על הוראה מהוראות סעיף זה, הרי על אף האמור בפקודת שיפוט בתי משפט השלום, 1947, או בכל חוק אחר, יהיה דינו כמצויין בפסקה (א) או (ב), מלבד אם יוכיח שהענשים הקבועים בפסקות האמורות יהיו מופרזים בהתחשב בכל מסיבות הענין:

(א) אם נידון לפי הוראות פקודת שיפוט בתי משפט השלום, 1947 — מאסר לתקופה שלא תפחת משלושה חדשים ולא תעלה על שנה או קנס שלא יפחת ממאה

¹ ע"ר מס' 1612 מיום 20.9.47, חוב' 1, עמ' 224.

לירות ולא יעלה על חמש מאות לירות, או שני הענשים כאחד, ונוסף לכך קנס שלא יעלה על כפל ההפרש שבין הסכום השנתי של שכר-הדירה שהוא קיבל או דרש ובין הסכום השנתי של שכר הדירה שנקבע לפי סעיף זה;

(ב) אם נידון לפי הוראות פקודת הפרוצדורה הפלילית (שיפוט לפי כתב האשמה)¹ — מאסר לת-קופה שלא תפחת משנה ולא תעלה על שלוש שנים או קנס שלא יפחת משלוש מאות לירות ולא יעלה על אלף לירות, או שני הענשים כאחד, ונוסף לכך קנס שלא יעלה על כפל ההפרש שבין הסכום השנתי של שכר הדירה שאותו אדם קיבל או דרש ובין הסכום השנתי של שכר הדירה שנקבע לפי סעיף זה.

(4) יצא אדם חייב בדין לפי סעיף קטן (3), יצווה בית-המשפט שעל הנאשם להחזיר לאדם שממנו קיבל כל סכום של שכר הדירה שלמעלה משיעור שכר הדירה שנקבע לפי סעיף זה וכל פרס או תמורה אחרת שקיבל נוסף לשכר הדירה.

(5) בסעיף זה „בניה“ כולל בניה מחדש, שינוי או תיקון זהביטוי „לבנות“ כולל לבנות מחדש, לשנות או לתקן.”

תחילת תוקף

2. תקפו של חוק זה הוא מיום א' בטבת תשי"א (10 בדצמבר 1950).

ד ב ר י ה ס ב ר

תקנה 46 ב' לתקנות ההגנה, 1939, מחייבת קבלת רשיונות מאת מושל המחוז לבניית בנינים ולתיקונים או שינויים בבנינים קיימים, אם משתמשים לשם כך בחמרים הנמצאים תחת פיקוח.

תקנת משנה (9א) לתקנה 46 ב' אוסרת להשכיר בית שפקודת הגבלת שכר-דירה (לירות), 1940, חלה עליו לפני שקבע בית הדין לשכר-דירה את שכר הדירה שיש לשלם בעדו אם היה דרוש רשיון לבנותו ובנייתו נסתיימה לאחר היכנס התק-נה לתקפה, היינו לאחר יום ח' באלול תש"ג (8.9.1943).

כל אדם שהושכר לו הבית לראשונה לאחר שנקבע שכר הדירה כאמור, רשאי לפנות לבית הדין לשכר-דירה בבקשה לקבוע מחדש את שכר הדירה החדש, הפחית בית-הדין את שיעור שכר הדירה, זכאי המבקש לגבות בתורה כל סכום ששילם יותר על השיעור שנקבע.

¹ חוקי א"י, כרך א', פרק 5, עמ' 446.

שכר הדירה שייקבע כאמור, דינו לכל דבר כדין שכר הדירה היסודי כמשמעותו בפקודת הגבלת שכר-דירה (דירות), 1940, ואסור לקבל או לדרוש שכר דירה גבוה יותר, וכן אסור לדרוש או לקבל כל פרס או תמורה אחרת בעד השכרת הבית. תקנת משנה (ב9) לתקנה 46 ב קובעת הוראות מקבילות לגבי כתי"עסק שפקודת ההגבלות על שכר-דירה (בתי"עסק), 1941, חלה עליהם. התקנה קובעת אחריות פלילית לעוברים על הוראות שתי תקנות המשנה הנ"ל. תקפה של תקנה 46 ב' לתקנות ההגנה, 1939, יפקע ביום א' בטבת תשי"א (10 בדצמבר 1950). שני החוקים המוצעים בזה תכליתם היא לשלב את הוראות שתי תקנות המשנה הנ"ל, ללא שינוי מהותי, בתוך פקודת הגבלת שכר-דירה (דירות), 1940, ובתוך פקודת ההגבלות על שכר-דירה (בתי עסק), 1941.

חוק לתיקון פקודת הפטנטים והמדגמים, תשי"א — 1950

1. פקודת הפטנטים והמדגמים¹ תתוקן כך:
אחרי חלק ד' יבוא חלק זה:

תיקון הפקודה

„חלק ה': הוראות מיוחדות לשעת-חירום

57. חלק זה לא יחול אלא בתקופה שקיים במדינה מצב של חירום בתוקף אכרזה לפי סעיף 9 (א) לפקודת סדרי השליטון והמשפט, תש"ח—1948.²

החולת חלק ה'

58. (1) הוגשה לרושם בקשה למתן פטנט או לרישום מדרגם, רשאי שר הבטחון, אם ראה צורך בכך להגנת המדינה, ולאחר התייעצות עם שר המשפטים, להורות לרושם בצו, שיימנע מעשיית דבר פלוני ביחס לבקשה, או שידחה עשייתו של דבר פלוני ביחס לבקשה, ורשאי שר הבטחון לאסור או לצמצם בצו פרסום ידיעות על נושא הבקשה, או מסירת ידיעות לבני אדם מסויימים או לסוג מסויים של בני אדם. (2) העתק של צו שניתן לפי סעיף זה יימסר למבקש.

הנכללות במתן פטנטים וברישום מדרגמים

59. (1) נתן שר הבטחון צו לפי סעיף 58, רשאי המבקש בכל עת לערער עליו לפני ועדת ערעור, שתמונה כאמור בסעיף 60.

ערעור

¹ חוקי א"י, כרך ב', פרק ק"ה, עמ' 1053.
² ע"ר מס' 2, מיום י"ב באייר תש"ח (21.5.48), תוס' א', עמ' 1.

(2) הערעור יוגש בשלושה העתקים, ועדת הערעור תמציא העתק אחד לשר הבטחון והעתק אחד לרושם.
 (3) הגשת הערעור אינה מעכבת את ביצוע הצו.
 (4) ועדת הערעור רשאית לאשר את הצו, בשינויים או בלי שינויים, או לבטלו.

60. (1) שר המשפטים ימנה ועדת ערעור לצורך חלק זה.
 (2) ועדת הערעור היא שלושה. כיושב־ראש הועדה ימונה שופט בית המשפט העליון ואחד מחבריה ימונה על פי המלצת שר הבטחון.
 (3) הודעה על מינוי ועדת הערעור ועל כתבתה תפורר סם ברשומות.

ועדת הערעור

61. לא יגיש אדם בקשה למתן פטנט בארץ נכריה לגבי כלי זין, תחמושת או כל אמצאה שהיא בעלת ערך צבאי, אלא אם —

איסור הגשת בקשה בארץ נכריה כמקרים מסוימים

(א) קיבל תחילה היתר לכך מאת שר הבטחון; או
 (ב) הגיש בישראל בקשה למתן פטנט או לרישום מדגם לגבי אותה אמצאה, ושר הבטחון נתן צו לפי סעיף 58, אולם ועדת הערעור בטלה את הצו; או
 (ג) הגיש בישראל בקשה למתן פטנט או לרישום מדגם לגבי אותה אמצאה ומאז יום הגשת הבקשה עברו שלושה חדשים מבלי ששר הבטחון יתן צו לפי סעיף 58.

62. (1) הממשלה רשאית להתיר למחלקה ממחלקותיה, או לאדם הפועל על פי חוזה עם המדינה, להשתמש בכל אמצא, אה, בין שניתן עליה פטנט ובין שלא ניתן אך הוגשה ביחס אליה בקשה למתן פטנט, ובכל מדגם בין שנרשם לפי פקוד דה זו ובין שלא נרשם אך מבקשים לרשמו, אם היא משוכנעת שהדבר דרוש לאחת מהתכליות האלה:

מתן רשות להשתמש באמצאה

(א) להגנת המדינה;
 (ב) לקיום אספקה והשירותים החיוניים;
 (ג) להגברת תפוקת התעשייה, המסחר או החקלאות;
 (ד) לעידוד היצוא וכיוצא או להפחתת היבוא.

(2) לא תיתן הממשלה צו לפי סעיף קטן (א) לטובת אדם הפועל על פי חוזה עם המדינה, אלא אם היא משוכנעת שהדבר דרוש על מנת להבטיח או להקל את ביצועו של החוזה.

63. ניתן צו לפי סעיף 58, ישולמו מאוצר המדינה לממציא, או למי שבא במקומו, פיצויים על הנזק שנגרם לו על ידי ביצוע הצו.

פיצויים על נזקים

64. ניתן היתר להשתמש באמצאה ובמדגם כאמור בסעיף 62, ישולמו מאוצר המדינה, או על ידי האדם שלו ניתן ההיתר, דמי הזכיון המקובלים לגבי אמצאה כזו, או לגבי מדגם כזה, לממציא, או, אם ניתן פטנט על האמצאה, לבעל הפטנט או לבעל זכיון יחודי או לשניהם כאחד, הכל לפי הענין.

דמי-זכיון

65. (1) נתגלעו חילוקי דעות, אם ובאיזו מידה נגרם נזק לממציא, או למי שבא במקומו, על ידי מתן צו לפי סעיף 58, או מה הוא שיעור דמי-הזכיון המקובלים לגבי האמצאה או המדגם שמשתמשים בהם כאמור בסעיף 62, תוכרע השאלה לפי בקשת היועץ המשפטי לממשלת ישראל או לפי בקשת הטוען לפיצויים או לדמי-זכיון, על ידי ועדה מיוחדת שתוקם לשם כך (ולועדה זו ייקרא להלן: „ועדת פיצויים ודמי-זכיון“).

הכרעה במקרה של חילוקי דעות

(2) כל תביעה לוועדת הפיצויים ודמי-זכיון תוגש באחד מצעות הרושם.

(3) החלטת ועדת-פיצויים ודמי-זכיון היא סופית.

(4) שום תביעה, בענין שההכרעה בו נתונה לפי סעיף זה בידי ועדת פיצויים ודמי-זכיון, לא ייזקק לה כל בית משפט וכל בית דין.

(5) וזה הרכב ועדת פיצויים ודמי-זכיון:

(א) שופט בית המשפט העליון שימונה על ידי שר המשפטים — יושב ראש

(ב) הרושם;

(ג) חבר אחד שימונה על ידי שר האוצר.

66. (1) שר המשפטים רשאי להתקין תקנות הקובעות את סדרי הדין בפני ועדת הערעור או בפני ועדת פיצויים ודמי-זכיון (ולשתיהן ייקרא בסעיף זה — „ועדה“).

ועדות-סדרי דין

(2) כל ועדה קובעת בעצמה את סדרי דינה במידה שלא נקבעו בחלק זה או בתקנות שהותקנו לפי סעיף קטן (1).

(3) סמכויותיה של כל ועדה הן כשל ועדת חקירה שנת

מנתה לפי פקודת ועדות חקירה¹, ושהוענקו לה כל הסמכויות שאפשר לתת לוועדת חקירה כזאת לפי סעיף 5 לפקודה האמורה.

67. אדם שעבר על הוראה מהוראות חלק זה, דינו — מאסר עד שנה אחת או קנס עד חמש מאות לירות או שני הענשים כאחד.

ענינים

68. שעה שחלק זה יעמוד בתקפו לא יחולו סעיף 9 והתנאי לסעיף 39.

הפקעת תקפה של סעיפים מסויימים

2. תקפו של חוק זה הוא מיום א' בטבת תשי"א (10 בדצמבר 1950).

תחילת חוקה

ד ב ר י ה ס ב ר

פקודת הפטנטים והמדגמים קובעת הוראות על מתן פטנטים לאמצאות, על רישום פטנטים ומדגמים, ועל הזכויות של בעל פטנט או מדגם הגבלות על רישום פטנטים ומדגמים והשימוש בהם, כהתאם לפקודה האמורה, הוטלו בתקנה 15 לתקנות ההגנה, 1939. ואלה הן:

(א) שר הבטחון רשאי לאסור או לדחות רישומו של פטנט או של מדגם שמבקשים לרשמו, או לאסור פרסום ידיעות עליהם, אם הוא משוכנע שהדבר דרוש להגנת המדינה, או לתועלת הציבור;

(ב) אסור להגיש בקשה למתן פטנט או לרישום מדגם בארץ זכריה, אלא לפי היתר מאת רושם הפטנטים והמדגמים;

(ג) שר הבטחון רשאי, אם הוא משוכנע שהדבר דרוש להגנת המדינה או לתועלת הציבור, להורות לכל אדם, שיש בידו ידיעות בנוגע לאמצאה מסויימת או מדגם מסויים, למסור את כל הידיעות שבידו לרשות או לאדם שיפורטו בצו. כן רשאי הוא להתיר לכל מי שפועל מטעם המדינה או בשמה את השימוש באמצאה מסויימת וכן בכל שרשטוט או תכנית הקשורים באותה אמצאה.

תקפה של תקנה 15 לתקנות ההגנה, 1939, יפקע ביום א' בטבת תשי"א (10 בדצמבר 1950).

החוק המוצע בזה בא לשלב את הוראות תקנות ההגנה הנ"ל בפקודת הפטנטים והמדגמים, בשינויים אלה:

1. החוק המוצע מגביל את הסמכות לאסור רישום פטנט וכר, למקרה ששר הבטחון משוכנע שהדבר דרוש להגנת המדינה. נוסף לכך מעניק החוק המוצע לכל מי שנפגע בסירוב זכות ערעור לפני ועדת ערעור שבדאשה יעמוד שופט בית המשפט העליון;

2. החוק המוצע מגביל את האיסור להגיש בקשה למתן פטנט או רישום מדגם

¹ חוקי א"י, כרך א', פרק כ"א, עמ' 152.

בארץ נכריה לאמצאות בעלות ערך צבאי. האיסור לא יחול אם קיבל המבקש היתר מאת שר הבטחון, או שהגיש בישראל בקשה ביחס לאותה אמצאה ושר הבטחון לא השתמש בסמכותו לאסור או לדחות את הרישום, או שהשר השתמש אמנם בסמכותו זו, אך ועדת הערעור בטלה את הצו שניתן על ידיו.

3. החוק המוצע מעניק לממשלה את הסמכות להחיר את השימוש באמצאה, למחלקה ממחלקותיה או לאדם הפועל על פי חוזה עם המדינה, רק אם הדבר דרוש להגנת המדינה, קיום האספקה והשירותים החיוניים, הגברת תפוקת התעשייה, המסחר או החקלאות, או עידוד היצוא וכיוצא או הפחתת היבוא; אין החוק המוצע כולל הוראה המחייבת מסירת ידיעות.

4. החוק המוצע קובע שבכל מקרה ששר הבטחון יאסור או ידחה רישום של פטנט או של מדגם או יאסור פרסום ידיעות עליהם, ישולמו לממציא מאוצר המדינה פיצויים על הנזק שנגרם לו; ובכל מקרה של מתן היתר לשימוש באמצאה, ישלם האוצר, או האדם שלו ניתן ההיתר, לממציא או לבעל הפטנט, את דמי-הזכיון המקובלים לגבי אמצאה כזו. שיעור הפיצויים או דמי-הזכיון ייקבע, בהעדר הסכם, על ידי ועדה מיוחדת המורכבת משופט בית המשפט העליון כיושב ראש, מהרושם ומנציג שר האוצר.

חוק לתיקון פקודת האריסים (הגנה), תשי"א — 1950

1. פקודת האריסים (הגנה) ¹ , תתוקן כך: אחרי סעיף 22 יבוא סעיף זה: 23. על אף האמור בפקודה זו, לא ירכוש אדם כל זכות, ולא יהיה זכאי לכל הגנה, לפי פקודה זו — (א) לגבי משק שהוא החזיק ועיבד לראשונה ביום ט' בטבת תש"ג (17 בדצמבר 1942) או בתאריך מאוחר יותר; (ב) לגבי כל משק שהוא מחזיק או מעבד, וכל קרקע שהוא עושה בה פעולה מהפעולות המפורטות בסעיף 18, אם הממשלה היא ביחס לאותו משק, או אותה קרקע, בעל-קרקע כמשמעותו בפקודה זו.	תיקון הפקודה הגבלות
2. תקפו של חוק זה הוא מיום א' בטבת תשי"א (10 בדצמבר 1950).	תחילת תוקף

¹ חוקי א"י, כרך א', פרק ט', עמ' 476.

דברי הסבר

פקודת האריסים (הגנה) קובעת הוראות שתכליתן להגן על אריסים של משקים בארמת מירי, ואלה ההוראות העיקריות:

(א) פרט למקרים של הזנחת המשק מצד אריס, אין בעל הקרקע יכול להביא את האריסות לידי גמר, אלא אם נתן לאריס הודעה על כך שנה אחת מראש.

(ב) אין לפנות את האריס מהמשק, אלא אם ניתנה לו הודעה של שנה אחת כאמור, וכן הובטח לו שטח מחיה במקום אחר ושולמו לו פיצויים בעד ההפרעה שהפינוי גרם לו ובעד השבחת הקרקע בתקופת אריסותו.

(ג) אין להעלות את דמי האריסות אלא בהסכמת מושל המחוז;

(ד) אין לגשל אדם אשר במשך חמש שנים השתמש בקרקע לשם מרעה צאן, כריתת עצים או פעולות כיוצא באלה, אלא אם הובטחה לו קרקע אחרת.

תקנה 48 לתקנות ההגנה, 1939, מגבילה את ההגנה הניתנת על ידי הפקודה ומונעת רכישת זכויות לפי הפקודה על ידי אריס שעובד את משקו לראשונה אחרי שהתקנה נכנסה לתקפה (ט' בטבת תש"ג — 17 בדצמבר 1942), וכן מאריס המעבד משק שהממשלה היא בעליו, בין אם התחיל בעיבודו לפני שהתקנה נכנסה לתקפה ובין לאחר מכן.

תקפה של תקנה 48 לתקנות ההגנה, 1939, יפקע ביום א' בטבת תשי"א (10 בדצמבר 1950).

בעית הגנת אריסים מחייבת דיון יסודי, והיא תבוא על פתרונה אגב חידוש פני משפט הקרקעות שלנו בכללותו. מטרת החוק המוצע בזה אינה אלא לקיים את המצב החוקי כפי שהוא כיום, עד שתיפול ההכרעה ביחס לגורל הפקודה כולה.

הודפס ע"י המדפיס הממשלתי

המחיר 50 פרוטה